

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 64/2010-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť R. H., Česká republika, zastúpeného advokátom Mgr. V. L., P., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 5 C/127/2007-78 z 18. apríla 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2009 doručená sťažnosť R. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C/127/2007-78 z 18. apríla 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009.

2. Z obsahu sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že 27. augusta 2007 právna predchodkyňa sťažovateľa (E. H.) podala na okresnom súde návrh proti odporcovi S. na vypratanie bližšie označeného pozemku v katastrálnom území D.; konanie bolo vedené pod sp. zn. 5 C/127/2007. V priebehu súdneho konania navrhovateľka zmenila petit a žiadala uložiť odporcovi povinnosť zdržať sa užívania predmetného pozemku. Okresný súd rozsudkom č. k. 5 C/127/2007-78 z 18. apríla 2008 návrh zamietol. Na odvolanie navrhovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 17 Co/220/2008 z 10. februára 2009 prvostupňový rozsudok potvrdil, keď predovšetkým vychádzal z právneho stavu zisteného v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 56/2001, t. j. zo zistenia, že zmluva zo 16. mája 1977 o dočasnom užívaní pozemku (na dobu 25 rokov) uzatvorená medzi odporcom (jeho právnym predchodcom) a J. so sídlom v M. nie je neplatná.

3. Zo skutkového hľadiska právna predchodkyňa pôvodnej navrhovateľky (jej matka) E. U. uzatvorila 16. septembra 1974 s právnym predchodcom odporcu Č. v D. zmluvu o dočasnom užívaní pozemku, ktorou mu prenechala bližšie označený pozemok na dobu 10 rokov, t. j. do 16. septembra 1984. Po uvedenom dni podľa názoru navrhovateľky odporca užíval predmetný pozemok neoprávnene. Pokiaľ následne bola 16. mája 1977 uzatvorená zmluva o dočasnom užívaní pozemku medzi odporcom (jeho právnym predchodcom) a J. so sídlom v M. na dobu 25 rokov, teda do 16. mája 2002, táto zmluva bola podľa navrhovateľky z viacerých dôvodov absolútne neplatnou. Určenie neplatnosti tejto zmluvy bolo predmetom súdneho konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 56/2001, v ktorom okresný súd ostatným rozsudkom zo 16. februára 2004 určil, že predmetná zmluva je v časti týkajúcej sa podielu navrhovateľky neplatná a vo zvyšku návrh zamietol. Na odvolanie všetkých účastníkov konania krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Co 135/04 z 30. augusta 2005 zmenil prvostupňový rozsudok a návrh zamietol. Najvyšší súd Slovenskej

republiky (ďalej len najvyšší súd“) ostatným rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 84/2009 z 21. decembra 2009 dovolanie strany navrhovateľa zamietol (tomuto rozsudku predchádzal nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 137/08-59 z 1. júla 2008, ktorým bol zrušený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 269/2005 z 30. apríla 2007, pozn.). Rozsudok sp. zn. 4 Cdo 84/2009 z 21. decembra 2009 si ústavný súd v rámci prípravy na predbežné prerokovanie veci vyžiadal od najvyššieho súdu.

4. Sťažovateľ vo vzťahu k rozsudku okresného súdu (č. k. 5 C/127/2007-78 z 18. apríla 2008) namietal, že hoci popri sebe existovali dve právoplatné súdne rozhodnutia, a to rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Co 135/04 z 30. augusta 2005 a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 269/2005 z 30. apríla 2007, okresný súd „vychádzal iba zo záverov rozsudku Krajského súdu... zo dňa 30. 8. 2005 a žiadnym spôsobom nevyhodnotil rozsudok Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 4. 2007, ktorého závery a právny názor bol pre porušovateľa I/ (okresný súd, pozn.) záväzný... Naviac, porušovateľ I/ vôbec nevykonal dôkaz rozsudkom Krajského súdu... zo dňa 30. 8. 2005 a rozsudkom Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 4. 2007... Keďže ani jeden z týchto rozsudkov ako dôkaz porušovateľ I/ nevykonal, nemohol tieto ani ako dôkazy vyhodnocovať a pri rozhodnutí vo veci z nich vychádzať... Týmto postupom porušovateľ I / porušil základné ľudské právo navrhovateľky na spravodlivé súdne konanie, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde Slovenskej republiky, zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo domáhať sa ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 36 ods. 1 Listiny...“. Sťažovateľ ďalej v tejto súvislosti uviedol, že „Pokiaľ by porušovateľ I/ vykonal dôkaz rozsudkom Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 4. 2007, mal by ním preukázané, že navrhovateľka nemala v konaní vedenom u porušovateľa I/ pod sp. zn. 8 C 56/01 naliehavý právny záujem na vyslovení neplatnosti zmluvy o dočasnom užívaní pozemku... zo dňa 16. 5. 1977, že z tohto dôvodu jej mal byť návrh o určenie neplatnosti tejto zmluvy zamietnutý, že preto dovolací súd neskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu... Tieto závery rozsudku dovolacieho súdu nakoniec viedli navrhovateľku k tomu, že bola nútená podať proti odporcovi žalobu na plnenie... Vzhľadom na tieto závery dovolacieho súdu mal sa práve porušovateľ I/ v tomto konaní otázkou platnosti predmetnej zmluvy zaoberať ako

s predbežnou otázkou sám a nebrať do úvahy závery rozsudku odvolacieho súdu o platnosti predmetnej zmluvy, pretože tieto boli spochybnené rozsudkom dovolacieho súdu, ktorý otázku platnosti, resp. neplatnosti predmetnej zmluvy ponechal otvorenú a nevyriešenú... Porušovateľ 1/ bol oboznámený aj s tým... že navrhovateľka podala... proti rozsudku Najvyššieho súdu... sp. zn. 4 Cdo 269/2005 zo dňa 30. 4. 2007 ústavnú sťažnosť... a že otázka, ktorá sa v tomto konaní pred Ústavným súdom... rieši, je významná pre rozhodnutie porušovateľa 1/... Navrhovateľka podala porušovateľovi 1/ aj písomný návrh zo dňa 15. 1. 2008 na prerušenie konania až do právoplatného skončenia konania vedeného na Ústavnom súde... porušovateľ 1/ však tomuto návrhu nevyhovel... Keďže porušovateľ 1/ návrhu na prerušenie konania nevyhovel... mal sa potom s otázkou neplatnosti predmetnej zmluvy vysporiadať sám, teda mal sa zaoberať všetkými dôvodmi jej neplatnosti, ktoré v žalobe uplatnila navrhovateľka...“. V ďalšom sťažovateľ namietal priebeh/spôsob dokazovania (pred) okresným súdom a rozporoval jeho skutkové a právne zistenia. Sťažovateľ vo vzťahu k okresnému súdu (jeho rozhodnutiu) uzavrel, že „bolo zjavne formalistické a arbitrárne, taktiež aj jeho postup v konaní 5 C/127/2007 bol zjavne formalistický, porušujúci zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.“.

5. Vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu (sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009) sťažovateľ okrem podrobne uvádzanej skutkovej a právnej protiargumentácie uviedol, že krajský súd „nemohol... potvrdiť rozhodnutie súdu prvého stupňa, jeho závery, ku ktorým súd prvého stupňa nedospel, resp. v odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd nemohol stotožniť s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré neexistovali.“

Takéto rozhodnutie porušovateľa 2/ (krajského súdu, pozn.) je evidentne formalistické a arbitrárne... Porušovateľ 2/... celé svoje rozhodnutie založil... na obsahu pripojeného spisu porušovateľa 1/ sp. zn. 8 C 56/01, z neho sa opiera najmä o rozsudky odvolacieho a dovolacieho súdu, pričom ani jeden z týchto listinných dôkazov nebol pred súdom prvého stupňa, ani pred odvolacím súdom, vykonaný... keď odvolací súd chcel oprieť svoje rozhodnutie o rozsudky odvolacieho a dovolacieho súdu, bolo potrebné doplniť dokazovanie, jednak prečítaním, resp. oboznámením týchto rozsudkov, ale v tejto súvislosti aj zadovážením správy o stave konania pred Ústavným súdom... o ústavnej sťažnosti

navrhovateľky, týkajúcej sa porušenia základných ľudských práv rozsudkom dovolacieho súdu.

V tomto prípade bolo povinnosťou predsedu senátu porušovateľa 2/... nariadiť na prejednanie odvolanie pojednávanie... Porušovateľ 2/ mal... vedomosť o tom, že na Ústavnom súde... prebieha konanie o ústavnej sťažnosti navrhovateľky proti cit. rozsudku Najvyššieho súdu..., preto... si mohol kedykoľvek zistiť stav konania v tejto veci, a ak by tak urobil, bol by zistil, že cit. rozsudok Najvyššieho súdu... bol cit. nálezom Ústavného súdu... zrušený... Navrhovateľka nemohla v rámci odvolania proti rozsudku porušovateľa 1/ uplatniť ako odvolací dôvod... dôkaz cit. nálezom Ústavného súdu..., nakoľko tento v tom čase nebol právoplatný...“.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal takýto nález :

„...Krajský súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co/220/2008 a rozsudkom č. k. 17 Co/220/2008-106 zo dňa 10. 2. 2009 a Okresný súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C/127/2007 a rozsudkom č. k. 5 C/127/2007-78 zo dňa 18. 4. 2008 porušili právo... sťažovateľa... na to, aby... záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde Slovenskej republiky, zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo domáhať sa ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, zaručené v čl. 36 ods. 1 Listiny...

... Rozsudok Krajského súdu... č. k. 17 Co/220/2008-106 zo dňa 10. 2. 2009 a rozsudok Okresného súdu... č. k. 5 C/127/2007-78 zo dňa 18. 4. 2008 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu... na ďalšie konanie.

... Krajský súd... a Okresný súd... sú povinní zaplatiť sťažovateľovi náhradu všetkých trov konania na účet jeho právneho zástupcu... do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu (...).

9. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 36 ods. 1 listiny rozsudkami okresného súdu č. k. 5 C/127/2007-78 z 18. apríla 2008 a krajského súdu sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009.

10. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ predmetnou sťažnosťou najprv napadol rozsudok okresného súdu č. k. 5 C/127/2007-78 z 18. apríla 2008. Vzhľadom na princíp

subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie okresného súdu (a postup v konaní mu predchádzajúci), keďže proti nemu bol prípustný riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, a o odvolaní proti nemu rozhodol krajský súd ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009, možno zo sťažnosti vyvodiť, že sťažovateľ namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu a jeho potvrdzujúcim rozsudkom, ktorým sa stotožnil so skutkovými a právnymi názormi a závermi okresného súdu. V podstatnom namietal, že krajský, ale tiež okresný súd neprerušili konanie, resp. nevyčkali na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý v konaní sp. zn. II. ÚS 137/08 nálezom z 1. júla 2008 zrušil rozhodnutie najvyššieho (dovolacieho) súdu v predchádzajúcom súvisiacom konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 56/2001 (pozri bod 3); toto konanie a jeho rozhodnutia mali totiž podstatný význam pre postup a rozhodnutia súdov v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 5 C/127/2007.

12. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

13. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody,

ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

14. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

15. V prerokovávanej veci okresný súd rozsudkom č. k. 5 C/127/2007-78 z 18. apríla 2008 návrh právnej predchodkyne sťažovateľa zamietol. Na jej odvolanie krajský súd v napadnutom rozsudku z 10. februára 2009, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie, okrem iného uviedol:

„Okresný súd... rozhodnutie odôvodnil konštatovaním, že navrhovateľka je podielovou spoluvlastníčkou parc. č... Vyslovil názor, že odporca úspešne namietal navrhovateľkou tvrdenú neoprávnenosť jeho zásahu do vlastníckeho práva navrhovateľky. Poukázal na obsah pripojeného spisu tamojšieho súdu sp. zn. 8 C/56/2001, podľa ktorého zmluva, na základe ktorej sa odporca, resp. jeho právny predchodca stal užívateľom nehnuteľnosti... je platná. Predmetné rozhodnutie považoval pre súd záväzné a od neho odvodzoval ďalšie skutočnosti dôležité pre posúdenie veci, ktorými je predovšetkým obsah oprávnení odporcu vo vzťahu k právam navrhovateľky. S poukazom na platnosť zmluvy z roku 1977, následne odporca v zmysle ustanovení zákona č. 64/1997 v správnom konaní upravoval užívacie a vlastnícke vzťahy s pôvodnými vlastníkmi a užívateľmi sporných nehnuteľností... Dospel k záveru, že odporca nekoná neoprávnene, keď užíva parc. č. ... a nezasahuje do vlastníckych práv navrhovateľky bez právneho dôvodu. Vyslovil názor, že vlastnícke právo navrhovateľky nie je spochybnené, ostalo jej tzv. holé vlastníctvo, ktorého

obsahom nie je vec fakticky užívať, držať a brať z nej pôžitky, ale v zmysle platnej legislatívy vykonávať úkony smerujúce k usporiadaniu vlastníckych vzťahov s pôvodnými vlastníkmi.

Proti rozsudku okresného súdu podala... odvolanie navrhovateľka, ktorá navrhla jeho zrušenie..., prípadne zmenu a vyhovieť návrhu na začatie konania. Prvostupňovému súdu vyčítala, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci... Zdôraznila, že právoplatným... rozsudkom Najvyššieho súdu... sp. zn. 4 Cdo/269/2005 zo dňa 30. 4. 2007 Najvyšší súd... zamietol jej dovolanie proti rozsudku Krajského súdu... zo dňa 30. 8. 2005, pričom svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil tým, že nemala naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby... Keďže podľa názoru Najvyššieho súdu... nemala naliehavý právny záujem na vyslovení neplatnosti zmluvy... podala proti odporcovi žalobu na plnenie, a to žalobu o vypratanie pozemku, ktorú v konaní zmenila na žalobu o zdržanie sa užívania pozemku... V konaní pred súdom prvého stupňa svoj návrh o zdržanie sa užívania pozemku odôvodňovala tým, že vyššie uvedená zmluva medzi družstvom a právnym predchodcom odporcu zo dňa 16. 5. 1977 je neplatná..., domáhala sa ochrany svojho vlastníckeho práva podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákona, a preto bol súd prvého stupňa povinný najprv vyriešiť otázku platnosti, resp. neplatnosti tejto zmluvy ako otázku predbežnú a až potom sa mohol zaoberať vecou samou... Odkaz na rozsudok krajského súdu je vzhľadom na citovaný rozsudok Najvyššieho súdu... nepostačujúci.

Krajský súd... zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné potvrdiť... Rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p. v znení platnom od 15. 10. 2008, pretože neboli dané dôvody pre nariadenie pojednávania odvolacieho súdu...

Odvolanie proti rozsudku..., ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno v zmysle ust. § 205 ods. 2 O. s. p. odôvodniť len skutočnosťami uvedenými pod písm. a/ až f/ citovaného zákonného ustanovenia. Navrhovateľka v odvolaní proti rozsudku okresného súdu výslovne neuvádza, ktorým z nich svoje odvolanie odôvodňuje, avšak podľa jeho obsahu je zrejmé, že súdu prvého stupňa vytýka, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O. s. p.) a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.)...

V danom prípade, podľa konečného návrhu vo veci sa navrhovateľka domáhala, aby odporcovi bola uložená povinnosť zdržať sa užívania spornej nehnuteľnosti, pretože túto užíva bez právneho dôvodu. Svoj návrh odôvodnila v priebehu konania, ako aj v odvolaní tým, že odporca nemá zákonný nárok na užívanie pozemku, ktorého spoluvlastníčkou je aj navrhovateľka, keďže zmluva, uzatvorená... dňa 16. 5. 1977 je neplatná. Dokazovanie na tú skutočnosť, aké kroky za účelom usporiadania vzťahov medzi účastníkmi vyvinula navrhovateľka v roku 1990, sú pre rozhodnutie o takomto návrhu bezvýznamné a preto aj svedecké výpovede z hľadiska dôležitosti sú dôkazom, z ktorého súd nemá vychádzať.

Pre rozhodnutie o konečnom upravenom návrhu je významné posúdenie, či na strane odporcu existuje zákonný dôvod na užívanie pozemkov, ktorých spoluvlastníčkou je aj navrhovateľka, pričom odporca za takúto okolnosť považuje zmluvu o dočasnom užívaní pozemku uzatvorenú... dňa 16. 5. 1977. V tejto súvislosti navrhovateľka v odvolaní vyčíta prvostupňovému súdu nesprávne právne posúdenie veci, ktoré má spočívať v tom, že sa nezaoberal platnosťou citovanej zmluvy, ale že vychádzal z rozsudku Krajského súdu... sp. zn. 4 Co/135/2004... zo dňa 30. 8. 2005 hoci podľa názoru Najvyššieho súdu... v rozsudku sp. zn. 4 Cdo/269/2005 zo dňa 30. 4. 2007 bolo potrebné zamietnuť dovolanie navrhovateľky proti citovanému rozsudku krajského súdu z dôvodu, že nemala naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby. V dôsledku toho potom súd prvého stupňa vo veci, kde žiadala uložiť odporcovi povinnosť zdržať sa užívania pozemku (sp. zn. 5 C/127/2007 Okresného súdu...) mal sa opakovane zaoberať otázkou platnosti, resp. neplatnosti tejto zmluvy zo dňa 16. 5. 1977 ako otázkou predbežnou a len potom sa mohol zaoberať vecou samou.

Za nesprávne právne posúdenie veci a ako dôvod na odvolanie... možno považovať mylnú aplikáciu a výklad právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť. Vec je potrebné chápať širšie ako výrok napadnutého rozhodnutia a patrí sem aj posúdenie predbežných otázok.

Za predbežnú otázku sa považuje otázka, ktorej posúdenie môže byť predmetom samostatného konania. Ak ide o otázku, o ktorej patrí rozhodnúť inému orgánu, môže túto súd posúdiť sám, ale iba do tých čias, kým orgán inak oprávnený o tejto otázke nevydal rozhodnutie. Ak však už bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho v zmysle ust. § 135 ods. 2 O. s. p. vychádza. Pokiaľ o takejto predbežnej otázke bolo

rozhodnuté súdom v inom konaní, tak je potrebné poukázať na viazanosť súdu, ako aj účastníkov konania a všetkých orgánov výrokom takéhoto rozsudku v zmysle ust. § 159 ods. 2 O. s. p. (výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány).

V prejednávanej veci mal súd rozhodnúť o žalobe na ochranu vlastníckeho práva podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Základnými predpokladmi úspešnosti takejto žaloby je predovšetkým preukázanie vlastníckeho práva žalobcu, ďalej skutočnosť, že vec užíva, resp. zadržuje odporca a napokon zistenie, že vec sa v moci odporcu nachádza neoprávnene.

V danej veci pre záver o tom, či je naplnený predpoklad úspešnosti žaloby na ochranu vlastníckeho práva, ktorý spočíva v tom, že odporca pozemok užíva neoprávnene, je významné posúdenie otázky platnosti zmluvy o dočasnom užívaní pozemku, uzavretej... dňa 16. 5. 1977.

Z pripojeného spisu Okresného súdu... sp. zn. 8 C/56/01 vyplýva, že navrhovateľka sa návrhom na začatie konania zo dňa 16. 1. 2001 domáhala určenia neplatnosti citovanej zmluvy. Vo veci bolo rozhodnuté konečným rozhodnutím, a to Krajského súdu... zo dňa 30. 8. 2005, č. k. 4 Co/135/2004-300, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh navrhovateľky na určenie neplatnosti zmluvy o dočasnom užívaní pozemku bol zamietnutý. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 13. 10. 2005.

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu... podala navrhovateľka dovolanie, avšak dovolanie žalobkyne bolo zamietnuté rozsudkom Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 4. 2007, sp. zn. 4 Cdo/269/2005. Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu... je zrejmé, že Najvyšší súd... zamietol dovolanie bez toho, aby bolo potrebné zaujať stanovisko v správnom právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke platnosti, či neplatnosti zmluvy o dočasnom užívaní pozemku, pretože rozsudok okresného (správne malo byť krajského, pozn.) súdu, pokiaľ ním bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá je správny z iného dôvodu. Zaujal tam stanovisko, že v danej veci nie je daný naliehavý právny záujem navrhovateľky na požadovanom určení, pretože s účinnosťou zákona č. 64/1997 Z. z. a začatím konania o vyporiadaní vlastníctva k pozemkom záhradkovej osade nedošlo k ohrozeniu práv navrhovateľky, ani jej právne postavenie sa nestalo neistým... V preskúmanej veci navrhovateľka už čiastočne možnosť opravného prostriedku vo forme námietok v konaní

pred správnym orgánom využila a Krajský súd... ako správny súd rozsudkom z 22. 11. 2000, č. k. 11 S/76/00-27... vyslovil záväzný právny názor, že začatie konania je dôvodné... V závere uviedol, že dovolací súd sa nezaoberal právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke platnosti zmluvy, pretože nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a zamietnutí určovacej žaloby z tohto dôvodu vylučovalo preskúmanie po vecnej stránke, a preto sa dovolací súd nezaoberal právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke platnosti zmluvy a všetky s tým súvisiace námietky dovolateľky považoval za bezpredmetné.

Prvostupňový súd preto... opodstatnene vychádzal z rozsudku Krajského súdu... zo dňa 30. 8. 2005, č. k. 4 Co/135/2004-300, ktorým bol zamietnutý návrh na určenie, že zmluva o dočasnom užívaní pozemku uzavretá... dňa 16. 5. 1977...

Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 13. 10. 2005, nebol zrušený v dôsledku dovolania Najvyšším súdom... Samotná skutočnosť, že Najvyšší súd... v odôvodnení napadnutého rozsudku uvádzal, že nebolo potrebné preskúmať rozsudok po vecnej stránke z dôvodu konštatovania nedostatku naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na žiadanom určení, nemá za následok vylúčenie záväznosti výroku právoplatného rozsudku pre účastníkov a pre všetky orgány v zmysle ust. § 159 ods. 2 O. s. p., a to najmä aj s prihliadnutím na záver odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu..., podľa ktorého Najvyšší súd... všetky námietky dovolateľky súvisiace s otázkou platnosti zmluvy považoval za bezpredmetné.

Prvostupňový súd tak dôvodne ustálil, že odporca užíva pozemok, ktorého spoluvlastníčkou je aj navrhovateľka na tom základe, že došlo k zriadeniu záhradkovej osady do 24. júna 1991 na pozemkoch, ku ktorým bola uzavretá zmluva o dočasnom užívaní pozemku medzi S. a hospodárskou organizáciou, ktorá k pozemku mala právo družstevného užívania...

Neboli preto dané naplnené predpoklady úspešnosti žaloby na ochranu vlastníckeho práva navrhovateľky, ktorá síce preukázala, že je spoluvlastníčkou pozemku, avšak odporca uvedený pozemok neužíva bez právneho dôvodu.

Odvolací súd preto nepovažoval dôvod na odvolanie... (nesprávne právne posúdenie veci) za daný, a preto rozsudok okresného súdu potvrdil.“

16. V súvislosti s odôvodnením namietaného rozsudku krajského súdu (pozri bod 15) ústavný súd už iba dodáva, že v čase svojho (ústavného súdu, pozn.) rozhodovania platil v pôvodnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 56/2001 (o neplatnosť zmluvy o dočasnom užívaní pozemku zo 16. mája 1977) stav odlišný od času podania sťažnosti, a to v dôsledku existencie ostatného rozsudku najvyššieho (dovolacieho) súdu sp. zn. 4 Cdo 84/2009 z 21. decembra 2009, ktorým najvyšší súd zamietol dovolanie strany navrhovateľa. Urobil tak už nie preto, že navrhovateľka nepreukázala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o dočasnom užívaní pozemku zo 16. mája 1977 (tento právny záver vytýkal ústavný súd najvyššiemu súdu, pozn.), ale z týchto dôvodov:

„Najvyšší súd... skúmal existenciu väd konania... vymedzených v ustanovení § 237 O. s. p. a iných väd, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zistil, že z obsahu spisu žiadne takéto vady nevyplývajú... Možnosť zmeny rozsudku súdu prvého stupňa či už pri nezmenenom skutkovom stave alebo po doplnení dokazovania výslovne umožňovalo ustanovenie § 220 ods. 1 a 2 O. s. p. v znení platnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu. Odvolací súd svoj rozsudok aj náležité a presvedčivo odôvodnil, pričom sa vysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia jeho rozsudku je zrejmé, z akých skutkových zistení (vyplývajúcich nielen z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, ale i ním doplneného dokazovania) vychádzal a aké právne závery z nich vyvodil.

Pokiaľ právna predchodkyňa žalobcov v dovolaní vyčítala odvolaciemu súdu nesprávne hodnotenie dôkazov a nesprávne skutkové závery vyplývajúce z vykonaného dokazovania, dovolací súd sa týmito dovolacími námietkami nezaoberal, pretože nesprávne hodnotenie dôkazov ani prípadné nesprávne skutkové zistenia nie sú v zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. samostatným dovolacím dôvodom...

Viazaný právnym názorom ústavného súdu o splnení podmienky naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe, skúmal správnosť právneho záveru odvolacieho súdu v otázke platnosti či neplatnosti zmluvy. Keďže nesprávnym právnym posúdením veci je aplikácia nesprávneho právneho predpisu alebo jeho nesprávna interpretácia na zistený skutkový stav, predmetom posudzovania dovolacieho súdu bolo, či skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, umožňoval právne závery o neexistencii (pôvodnou žalobkyňou tvrdených) dôvodov neplatnosti zmluvy.

V konaní pred súdom... označila pôvodná žalobkyňa v podstate tri dôvody neplatnosti zmluvy a to nedostatok žiadneho užívacieho práva právneho predchodcu žalovaného 1/ k pozemku... v kat. úz. Dohnaný, neurčitost' zmluvy v dôsledku neexistencie uvedeného pozemku ako veci v právnom zmysle a nepodpísanie zmluvy zákonným spôsobom...

Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd... vyvodil správne právne závery o existencii práva družstevného užívania právneho predchodcu žalovaného 1/ k pozemku, ktorý bol predmetom zmluvy... a o podpísaní zmluvy zákonným spôsobom a tým aj jej záväznosti pre obe strany.

V súvislosti s týmito právnymi závermi sa dovolací súd stotožňuje s dôvodmi rozsudku odvolacieho súdu a v podrobnostiach na ne poukazuje...

So zreteľom na uvedené bol dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá pre neexistenciu tvrdených dôvodov neplatnosti zmluvy, správny. Dovolací súd preto dovolanie ako nedôvodné zamietol...“.

17. Zhodne s tvrdením sťažovateľa aj podľa názoru ústavného súdu mal krajský súd (tiež okresný súd predtým) vzhľadom na zrušenie dovolacieho rozhodnutia (sp. zn. 4 Cdo 269/2005 z 30. apríla 2007) ústavným súdom (č. k. II. ÚS 137/08-59 z 1. júla 2008) vo veci sp. zn. 8 C 56/2001 prerušiť konanie, resp. vyčkat' na nové/ostatné rozhodnutie najvyššieho (dovolacieho) súdu. Uvedená vada vzhľadom na právne závery ostatného rozsudku najvyššieho súdu (bod 16) je však skôr akademickou, a teda nedosahujúcou ústavnoprávnu intenzitu prípadného namietaného porušenia označených základných práv. Pokiaľ najvyšší súd ostatným rozsudkom (bod 16) zamietol dovolanie strany navrhovateľa (sťažovateľa) z dôvodu, že právne závery krajského súdu vyslovené v jeho zmeňujúcom rozsudku sp. zn. 4 Co 135/04 z 30. augusta 2005 (ktorým zmenil prvostupňový rozsudok a návrh zamietol) sú správne, potom už *prima facie* nemožno vyčítať krajskému súdu v namietanom potvrdzujúcom rozsudku (sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009), že pri svojom rozhodovaní vychádzal z právnych záverov uvedených v rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 135/04 z 30. augusta 2005, ktorými bol viazaný. Inými slovami, sťažovateľom rozporované skutočnosti (že namietané súdy vzhľadom na právne závery rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 269/2005 z 30. apríla 2007 boli povinné znova predbežne

posúdiť ne/platnosť zmluvy o dočasnom užívaní pozemku zo 16. mája 1977) mohli mať právnu relevanciu iba vtedy, ak by najvyšší súd v ostatnom rozsudku sp. zn. 4 Cdo 84/2009 z 21. decembra 2009 nepotvrdil právne závery preskúmaného rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 135/04 z 30. augusta 2005, k čomu nedošlo.

18. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

19. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je okrem vytýkaných formálno-procesných pochybení (neoboznámenie spisu sp. zn. 8 C 56/2001, nenariadenie odvolacieho pojednávania) nesúhlas sťažovateľa s hodnotením vykonaného dokazovania a právnym

názorom všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jeho právnej veci. V danej veci ústavný súd nezistil, že by napadnutý postup a rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 7 Co/220/2008 z 10. februára 2009 boli svojvoľné a že by zasahovali do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

20. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných hmotnoprávných a procesnoprávných na vec sa vzťahujúcich ustanovení je namietané rozhodnutie krajského súdu aj náležité odôvodnené. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že krajský súd mal vo veci nariadiť pojednávanie, ústavný súd (zhodne s tvrdením krajského súdu – bod 15) uvádza, že krajský súd postupoval v tomto ohľade v súlade s ustanovením § 214 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

21. V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do

postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2010